

KANADANIN 44 GÜNLÜK VƏTƏN MÜHARİBƏSİNƏ MÜNASİBƏTİ: SİYASİ-DİPLOMATİK MÖVQE VƏ DİASPOR AMİLİ

XÜLASƏ

Məqalədə Kanadanın Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsinə münasibəti siyasi-diplomatik diskurs, parlament müzakirələri, yerli siyasi təşəbbüslər və diaspor lobbiçiliyi kontekstində təhlil edilir. Tədqiqatın məqsədi Kanadanın federal hökumətinin rəsmi mövqeyi ilə ayrı-ayrı parlament üzvlərinin və yerli özünüidarəetmə qurumlarının yanaşmaları arasındakı fərqi müəyyənləşdirmək, bu mövqələrin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi prinsipləri ilə nə dərəcədə uzlaşdığını qiymətləndirməkdir. Mənbə bazasını Kanada və Azərbaycan dövlət qurumlarının rəsmi sənədləri, parlament stenoqramları, beynəlxalq hüquqi aktlar, diaspor təşkilatlarının bəyanatları və dövrü mətbuat materialları təşkil edir. Araşdırma göstərir ki, rəsmi Ottava atəşkəsi, humanitar müdafiəyə və ATƏT-in Minsk prosesi çərçivəsində danışıqlara çağırış etsə də, müharibənin hüquqi-siyasi səbəblərini, işğal faktını və Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində suveren hüquqlarını eyni aydınlıqla ön plana çıxarmamışdır. Eyni zamanda, bəzi senator və deputatların separatçı qurumun tanınmasına dair təşəbbüsləri, habelə Laval şəhər şurasının qərarı Kanadanın rəsmi neytrallıq xətti ilə ziddiyyət yaratmışdır. Məqalədə belə nəticəyə gəlinir ki, Kanada siyasi diskursunda humanitar və təhlükəsizlik arqumentləri seçmə şəkildə təqdim edilmiş, erməni diasporunun təşkilatlanmış fəaliyyəti isə ayrı-ayrı siyasi aktorların ritorikasına təsir göstərmişdir. Bununla yanaşı, Kanada hökumətinin qondarma rejimi rəsmən tanıması Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəyişdirən hüquqi nəticənin yaranmasına imkan verməmişdir.

Açar sözlər: *Azərbaycan, Kanada, 44 günlük Vətən müharibəsi, ərazi bütövlüyü, parlament diplomatiyası, erməni diasporu, beynəlxalq hüquq.*

Giriş

2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan və 44 gün davam edən Vətən müharibəsi Cənubi Qafqazın siyasi-hüquqi reallığını əsaslı şəkildə dəyişdirdi. Azərbaycan uzun illər işğal altında qalmış ərazilərinin böyük hissəsi üzərində suveren nəzarətini bərpa etdi və 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyanat hərbi əməliyyatların dayandırılmasını rəsmiləşdirdi. Müharibə yalnız region dövlətlərinin deyil, münaqişəyə

müxtəlif siyasi və humanitar yanaşmalar nümayiş etdirən Qərbi ölkələrinin də mövqələrini üzə çıxardı. Bu baxımdan Kanada nümunəsi xüsusi maraq doğurur: bir tərəfdən, rəsmi Ottava özünü beynəlxalq hüquqa, insan hüquqlarına və çoxtərəfli diplomatiyaya sadıq dövlət kimi təqdim edir; digər tərəfdən isə Kanada parlamentində və bəzi yerli siyasi strukturlarda Azərbaycanın ərazi bütövlüyü prinsipinə uyğun gəlməyən təşəbbüslər səsləndirilmişdir.

Məqalənin əsas məqsədi Kanadanın 44 günlük Vətən müharibəsinə münasibətini sadəcə hadisələrin xronoloji təsviri əsasında deyil, üç analitik istiqamətdə qiymətləndirməkdir. Birinci istiqamət federal hökumətin rəsmi diplomatik xəttini, ikinci istiqamət parlament və yerli özünüidarəetmə səviyyəsində formalaşan siyasi diskursu, üçüncü istiqamət isə erməni diasporunun təşkilatlanmış fəaliyyətinin bu diskursa mümkün təsirini əhatə edir. Araşdırmada tarixi-müqayisəli yanaşmadan, siyasi diskursun təhlilindən və beynəlxalq hüquqi sənədlərin məzmun analizindən istifadə olunmuşdur. Belə yanaşma rəsmi dövlət siyasəti ilə ayrı-ayrı siyasi aktorların mövqeyini bir-birindən fərqləndirməyə və Kanadanın bəyan etdiyi neytrallığın praktik təzahürlərini daha obyektiv qiymətləndirməyə imkan verir.

Münaqişənin hüquqi çərçivəsi təhlilin başlanğıc nöqtəsini təşkil edir. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələrində Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü təsdiq edilmiş, işğal olunmuş ərazilərdən silahlı qüvvələrin çıxarılması tələb olunmuşdur (United Nations Security Council, 1993). Buna görə də 2020-ci il müharibəsi barədə xarici siyasi mövqələrin qiymətləndirilməsi zamanı yalnız atəşkəs və humanitar nəticələr deyil, münaqişənin yaranmasına gətirib çıxaran işğal faktı, beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlər və uzun illər icra edilməmiş beynəlxalq qərarlar da nəzərə alınmalıdır. Azərbaycanın mövqeyinə görə, Silahlı Qüvvələrin fəaliyyəti dövlətin beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərində suverenliyin və ərazi bütövlüyünün bərpasına yönəlmişdir.

Kanada–Azərbaycan münasibətlərinin siyasi fonu

Kanada ilə Azərbaycan arasında siyasi münasibətlər müstəqilliyin ilk illərindən etibarən tədricən inkişaf etmişdir. 2000-ci ilin mayında Kanada Parlamen-

tinin Xarici Münasibətlər və Beynəlxalq Ticarət üzrə Daimi Komitəsinin sədri Bill Qrehemin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin, sonrakı illərdə isə müxtəlif parlament nümayəndələrinin Azərbaycana səfərləri ikitərəfli siyasi dialoqun formalaşmasına xidmət etmişdir. Azərbaycanın Ottavadakı səfirliyinin 2004-cü ildən fəaliyyəti və Kanada parlamentində Azərbaycanla dostluq qrupunun yaradılması parlament diplomatiyası üçün institusional baza yaratmışdır (Embassy of the Republic of Azerbaijan to Canada, 2004). Bu münasibətlər enerji, ticarət, təhsil və parlamentlərarası əlaqələr baxımından geniş potensiala malik olsa da, Cənubi Qafqaz Kanada xarici siyasətinin prioritet istiqamətləri sırasında olmamışdır.

Federal hökumətin rəsmi diplomatik mövqeyi

Kanadanın federal hökuməti müharibə günlərində əsasən üç xətt üzrə çıxış etmişdir: hərbi əməliyyatların dayandırılması, mülki əhalinin qorunması və ATƏT-in Minsk prosesi çərçivəsində danışıqların bərpası. Kanada xarici işlər naziri Fransua-Filip Şampan ilə Birləşmiş Krallığın xarici işlər naziri Dominik Raabin 29 sentyabr 2020-ci il tarixli birgə bəyanatında zorakılığın dayandırılması, yaşayış məntəqələrinin atəşə tutulmasından çəkinilməsi və danışıqların davam etdirilməsi tələb edilirdi (Global Affairs Canada, 2020). Bu yanaşma diplomatik baxımdan münaqişə tərəflərinə eyni məsafədən müraciət kimi təqdim olunsada, münaqişənin hüquqi və tarixi səbəblərini ayrıca göstərmirdi.

Kanada hökumətinin 5 oktyabr 2020-ci ildə Türkiyəyə verilmiş müvafiq ixrac icazələrini müvəqqəti dayandırması rəsmi siyasətin ən konkret addımı oldu. Qərar Kanada texnologiyasının Türkiyə istehsalı pilotsuz uçuş aparatlarında istifadə edilərək Azərbaycana ötürülməsi barədə iddiaların araşdırılması ilə əsaslandırılmışdı (Global Affairs Canada, 2020). Burada diqqət çəkən məqam qərarın hər hansı təsdiqlənmiş hüquq pozuntusundan əvvəl, iddiaların araşdırıldığı mərhələdə qəbul edilməsi idi. Rəsmi sənəddə bütün hərbi ixracın deyil, münaqişə ilə əlaqəli hesab edilən müvafiq icazələrin dayandırıldığı göstərilirdi. Buna görə də bu addımı “bütün dron texnologiyasına qadağa” kimi təqdim etmək faktoloji baxımdan dəqiq deyil.

İxrac məhdudiyyətinin siyasi mənası onun Azərbaycan və Türkiyəyə yönəlmiş təzyiq aləti kimi qavranılmasında idi. Kanada mülki əhalinin qorunmasını və beynəlxalq humanitar hüququ əsas götürsə də, Ermənistanın Azərbaycan şəhər və rayonlarına raket hücumları, o cümlədən döyüş zonasından uzaqda yerləşən yaşayış məntəqələrində baş verən itkilər barədə eyni səviyyədə siyasi tədbir tətbiq etməmişdir. Bu asimmetriya Azərbaycanın mövqeyindən seçmə yanaşma təsiri yaradırdı. Digər tərəfdən,

Kanadanın Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinə münaqişə ilə bağlı təcili ehtiyaclar üçün 450 min Kanada dolları ayırması humanitar siyasətin konkret nümunəsi idi (Global Affairs Canada, 2020). Humanitar yardım müsbət qiymətləndirilsə də, onun siyasi diskursdakı birtərəfli təsvirləri kompensasiya etmədiyi qeyd edilməlidir.

Parlament diskursu və yerli siyasi təşəbbüslər

Kanada parlamentində səsləndirilən fikirlər federal hökumətin ehtiyatlı diplomatik dilindən daha kəskin olmuşdur. 27 oktyabr 2020-ci ildə İcmalar Palatasında çıxış edən liberal deputat İv Robiyyar erməni icmasının nümayəndələri ilə keçirilmiş görüşə istinad edərək Kanadanın vasitəçilik rolunu və danışıqların davam etdirilməsini vurğulamışdır (Global Affairs Canada, 2020). Çıxışın problemli tərəfi münaqişə barədə məlumatın əsasən bir diaspor icmasının narahatlıqları üzərindən təqdim edilməsi və Azərbaycanın hüquqi-siyasi arqumentlərinin eyni dərəcədə əks olunmaması idi. Bu hal parlament diskursunda informasiya mənbələrinin balansının mövqeyə necə təsir etdiyini göstərir.

Daha açıq birtərəfli təşəbbüs Kanada Senatında senator Leo Husakos tərəfindən irəli sürülmüşdür. 28 oktyabr 2020-ci il tarixli təklifdə Azərbaycan və Türkiyə “təcavüzdə” ittiham edilir, Türkiyəyə hərbi ixrac məhdudiyyətlərinin saxlanılması, qondarma “Artsax Respublikasının” öz müqəddəratını təyinetmə hüququnun və müstəqilliyinin tanınması tələb olunurdu (Senate of Canada, 2020). Təklif beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlər, BMT qətnamələri və ərazi bütövlüyü prinsipini nəzərə almadan separatçı quruma dövlət statusu verməyi nəzərdə tuturdu. Buna görə də Azərbaycan baxımından bu təşəbbüs yalnız siyasi qərəz deyil, separatizmin legitimləşdirilməsi cəhdi kimi qiymətləndirilə bilərdi. Bununla yanaşı, parlamentdə belə təşəbbüslərin səsləndirilməsi ilə onların Kanada dövlət siyasətinə çevrilməsi arasında fərq vardır. Senatdakı müzakirələr qondarma qurumun federal səviyyədə tanınması ilə nəticələnmədi. Bu, Kanadanın rəsmi institutlarının beynəlxalq hüquqi realığı tam dəyişdirən addımdan cəkəndiyini göstərir. Lakin təşəbbüsün özünün parlament tribunasına çıxarılması erməni diasporunun siyasi gündəm formalaşdırmaq imkanlarını və Azərbaycanın diplomatik kommunikasiya sahəsində üzleşdiyi çağırışları nümayiş etdirdi.

Yerli səviyyədə ən çox diqqət çəkən hadisə 4 noyabr 2020-ci ildə Kvebek əyalətinin Laval şəhər şurasının qondarma qurumun tanınması ilə bağlı qərarı olmuşdur (Кавказский узел, 2020). Bələdiyyə şurasının xarici dövlətlərin sərhədlərini və beynəlxalq tanınma məsələlərini müəyyən etmək səlahiyyəti olmadığından bu qərar hüquqi baxımdan Kanada

xarici siyasətini dəyişdirmirdi. Bununla belə, simvolik qərarlar diaspor siyasətində mühüm rol oynayır: onlar media görünürsüzlüyü yaradır, separatçı terminologiyayı normallaşdırır və federal siyasətə təzyiq üçün presedent kimi təqdim olunur. Buna görə Laval qərarının əhəmiyyəti hüquqi nəticəsindən deyil, siyasi-simvolik təsirindən irəli gəlirdi.

Kanada siyasi sistemində parlamentarilərin və yerli şuraların sərbəst mövqe bildirməsi demokratik plüralizmin təzahürüdür. Lakin bu azadlıq səsləndirilən fikirləri beynəlxalq hüquqi qiymətləndirmədən azad etmir. Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərində yaradılmış separatçı qurumun tanınmasına çağırışlar ərazi bütövlüyü prinsipini zəiflədir və digər separatizm halları üçün təhlükəli siyasi nümunə yarada bilər. Kanada kimi çoxmillətli və federal dövlət üçün belə yanaşmanın özünün daxili konstitusional həssaslıqları ilə də uyğunlaşmadığı qeyd edilə bilər.

Diaspor amili və informasiya asimetriyası

Erməni diasporunun Kanada siyasətinə təsirini qiymətləndirərkən səbəb-nəticə əlaqəsini ehtiyatla qurmaq lazımdır. Ayrı-ayrı siyasətçilərin hər bir bəyanatını birbaşa diasporun göstərişi ilə izah etmək elmi baxımdan əsaslı olmazdı. Bununla belə, diaspor təşkilatlarının açıq çağırışları, parlament üzvləri ilə görüşləri, petisiyalar, seçki dairələrində siyasi fəallıq və yerli şuralara yönəlmiş təşəbbüslər onların gündəm yaratmaq qabiliyyətini göstərir. Kanada Erməni Milli Komitəsinin separatçı qurumun tanınması və ixrac qadağaları ilə bağlı tələbləri ilə bəzi senatorların sonrakı siyasi təklifləri arasında məzmun uyğunluğu belə təsirin mümkün göstəricilərindən biridir (Armenian National Committee of Canada, 2020).

Azərbaycanlı Kanadalılar Şəbəkəsinin icraçı direktoru İsmayıl Ələkbərov da Kanada mediasına açıqlamasında erməni diasporunun parlament üzvləri ilə fəal əlaqələrinə diqqət çəkmişdir (Lytvynenko, 2020). Bu açıqlama Azərbaycan icmasının həmin dövrdə informasiya rəqabətində daha zəif təşkilatlanmış olduğunu dolayı şəkildə göstərir. Diasporların sayından daha çox, institusional davamlılığı, siyasi əlaqələri, kommunikasiya resursları və vahid mesaj qurmaq qabiliyyəti təsir imkanlarını müəyyənləşdirir. Erməni diasporu münafişəni əsasən etnik təhlükəsizlik və humanitar faciə çərçivəsində təqdim etdiyi halda, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, məcburi köçkünlərin hüquqları və işğalın hüquqi nəticələri Kanada ictimai diskursunda daha az görünürdü. Bu informasiya asimetriyası Kanadanın bəzi siyasi aktorlarının ritorikasında özünü göstərmişdir. "Artsax" termininin neytral coğrafi anlayış kimi işlədilməsi, müharibənin yalnız 27 sentyabr 2020-ci ildən başlayan hadisə kimi təsviri və əvvəlki işğal kontekstinin

nəzərə alınmaması siyasi çərçivələndirmənin nəticəsi idi. Halbuki hadisələr 1990-cı illərin işğalı, BMT qətnamələrinin icrasız qalması, məcburi köçkünlük və danışıqlar prosesinin nəticəsizliyi fonunda təhlil edilməli idi. Bu elementlər olmadan qurulan humanitar diskurs, hətta sülh çağırışı formasında təqdim edilsə belə, status-kvonun qorunmasına xidmət edən birtərəfli nəticələr yarada bilərdi.

Azərbaycan diplomatiyasının həmin dövrdə əsas vəzifəsi yalnız qərəzli bəyanatlara etiraz etmək deyil, Kanada ictimaiyyətinə hüquqi və faktoloji baxımdan sistemli alternativ çərçivə təqdim etmək idi. Azərbaycanın Kanadadakı səfirliyinin 29 oktyabr 2020-ci il tarixli bəyanatında Gurratan Sinq və senator Leo Husakosun çıxışları qərəzli kimi qiymətləndirilmiş, Ermənistanın Azərbaycanın yaşayış məntəqələrinə hücumları və mülki itkilər barədə məlumat verilmişdir (Embassy of the Republic of Azerbaijan to Canada, 2020). Bu mövqe Azərbaycan tərəfinin diskursda nəzərə alınmayan təhlükəsizlik və humanitar faktları gündəmə gətirməsinə xidmət edirdi. Lakin uzunmüddətli perspektivdə yalnız reaktiv bəyanatlar deyil, ekspert dairələri, media, universitetlər və parlament qrupları ilə davamlı əlaqələr daha təsirli nəticə verə bilər.

Nəticə

Aparılan təhlil göstərir ki, Kanadanın 44 günlük Vətən müharibəsinə münasibəti vahid və dəyişməz mövqedən ibarət olmamışdır. Federal hökumət atəşkəsə, mülki əhalinin qorunmasına, humanitar yardıma və ATƏT-in Minsk prosesi çərçivəsində danışıqlara üstünlük vermiş, qondarma separatçı qurumu rəsmən tanımamışdır. Bu, Kanadanın beynəlxalq hüquqi status-kvonu formal olaraq dəyişdirmədiyini göstərir. Bununla yanaşı, rəsmi bəyanatlarda işğal faktının, BMT Təhlükəsizlik Şurası qətnamələrinin və Azərbaycanın suveren hüquqlarının kifayət qədər aydın vurğulanmaması diplomatik mövqenin balans barədə suallar doğurmuşdur.

Parlament və yerli siyasi səviyyədə isə daha açıq ermənipərəst və separatçı ritorika müşahidə edilmişdir. Senator Leo Husakosun qondarma qurumun tanınmasına dair təklifi və Laval şəhər şurasının qərarı beynəlxalq hüququn ərazi bütövlüyü prinsipi ilə uzlaşmırdı. Bu təşəbbüslər hüquqi nəticə yaratmasada, Kanada siyasi məkanında separatçı narrativlərin legitim siyasi mövzuya çevrilməsinə xidmət etmişdir. Bu baxımdan Kanadanın rəsmi neytrallığı ilə bəzi daxili siyasi aktorların mövqeyi arasında açıq uyğunsuzluq mövcud olmuşdur.

Erməni diasporunun təsiri birbaşa və yeganə səbəb kimi deyil, Kanada siyasi diskursunu formalaşdıran mühüm amillərdən biri kimi qiymətləndirilməlidir. Diaspor təşkilatlarının sistemli lobbicilik

fəaliyyəti, parlamentarilərlə əlaqələri və yerli səviyyədə qəbul etdirilən simvolik qərarlar bu təsirin institusional xarakter daşdığını göstərir. Eyni zamanda, Azərbaycanın hüquqi mövqeyinin Kanada ictimaiyyətində daha zəif təmsil olunması informasiya asimmetriyasını dərinləşdirmişdir.

Azərbaycanın mövqeyi beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlər, ərazi bütövlüyü, suverenlik və BMT qətnamələrinin icrası prinsiplərinə əsaslanırdı. Buna görə müharibəni yalnız 2020-ci ilin hərbi hadisələri və humanitar nəticələri ilə məhdudlaşdıran yanaşmalar onun hüquqi-siyasi mahiyyətini tam əks etdirmir. Kanada nümunəsi göstərir ki, xarici siyasətdə formal neytrallıq yalnız tərəflərə eyni çağırışların edilməsi ilə deyil, münaqişənin hüquqi səbəblərinin, işğalın nəticələrinin və bütün mülki qurbanların bərabər şəkildə nəzərə alınması ilə təmin edilə bilər.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Embassy of the Republic of Azerbaijan to Canada. Azerbaijan–Canada relations. <https://ottawa.mfa.gov.az/en/content/44/azerbaijan-canada-relations> [İstinad tarixi: 10.01.2026].

2. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi. Azərbaycan–Kanada parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupu. <https://meclis.gov.az/news-bey.php?id=46&lang=az&cat=109> [İstinad tarixi: 12.01.2026].

3. Armenian National Committee of Canada. ANCC Urges Prime Minister Trudeau to Recognize Artsakh and Permanently Ban All Arms Sales to Turkey and Azerbaijan. October 2020. <https://www.anccanada.org/ancc-urges-primeminister-trudeau-to-recognize-artsakh-and-permanently-ban-all-arms-sales-to-turkey-and-azerbaijan> [İstinad tarixi: 15.01.2026].

4. Global Affairs Canada. Joint statement by Canada and the United Kingdom on the Armenia–Azerbaijan conflict. 29 September 2020. <https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2020/09/joint-statement-by-canada-and-the-united-kingdom-on-the-armenia-azerbaijan-conflict.html> [İstinad tarixi: 19.01.2026].

5. Global Affairs Canada. Statement from Minister Champagne on suspension of export permits to Turkey. 5 October 2020. <https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2020/10/statement-from-minister-champagne-on-suspension-of-export-permits-to-turkey.html> [İstinad tarixi: 18.01.2026].

6. House of Commons of Canada. Debates (Hansard), No. 20, 27 October 2020. <https://www.ourcommons.ca/DocumentViewer/en/43-2/house/sitting-20/hansard> [İstinad tarixi: 26.01.2026].

7. Senate of Canada. Debates, Issue 6, Motion concerning the Republic of Artsakh, 28 October

2020. https://sencanada.ca/en/content/sen/chamber/432/debates/006db_2020-10-28-e [İstinad tarixi: 26.01.2026].

8. Global Affairs Canada. Minister of Foreign Affairs appearance before the House of Commons Standing Committee on Foreign Affairs and International Development (FAAE) on Main Estimates 2020–2021. 24 November 2020. <https://international.canada.ca/en/global-affairs/corporate/transparency/briefing-documents/parliamentary-committee/2020-11-24-faae> [İstinad tarixi: 24.01.2026].

9. Lytvynenko, B. Amid the Nagorno-Karabakh conflict, Canada chooses neutrality. *The Concordian*, October 2020. <https://theconcordian.com/2020/10/amid-the-nagorno-karabakh-conflict-canada-chooses-neutrality/> [İstinad tarixi: 27.01.2026].

10. Embassy of the Republic of Azerbaijan to Canada. Statement on speeches in the House of Commons. 29 October 2020. <https://ottawa.mfa.gov.az/en/news/statement-of-the-embassy-of-the-republic-of-azerbaijan-on-speeches-in-the-house-of-commons> [İstinad tarixi: 05.02.2026].

11. Канадский город Лаваль признал независимость Нагорного Карабаха. *Кавказский узел*, 4 November 2020. <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/356135> [İstinad tarixi: 29.01.2026].

12. United Nations Security Council. Resolution 822 (1993), S/RES/822, 30 April 1993. <https://digitallibrary.un.org/record/165604> [İstinad tarixi: 05.02.2026].

13. United Nations Security Council. Resolution 853 (1993), S/RES/853, 29 July 1993. <https://digitallibrary.un.org/record/170257> [İstinad tarixi: 05.02.2026].

14. United Nations Security Council. Resolution 874 (1993), S/RES/874, 14 October 1993. <https://digitallibrary.un.org/record/174420> [İstinad tarixi: 05.02.2026].

15. United Nations Security Council. Resolution 884 (1993), S/RES/884, 12 November 1993. <https://digitallibrary.un.org/record/176731> [İstinad tarixi: 05.02.2026].

Canada's Stance on the 44-Day Patriotic War: Political-Diplomatic Position and the Diaspora Factor

Sabuhi Mutalif Guliyev

Doctoral candidate at the Department of Modern and Contemporary History of European and American Countries, Baku State University

SUMMARY

The article examines Canada's attitude toward

Azerbaijan's 44-day Patriotic War through the lenses of political and diplomatic discourse, parliamentary debates, local political initiatives, and diaspora lobbying. It distinguishes the official position of the Canadian federal government from the statements and initiatives of individual parliamentarians and municipal bodies and assesses their compatibility with the principles of Azerbaijan's sovereignty and territorial integrity. The source base includes official documents of Canadian and Azerbaijani institutions, parliamentary transcripts, international legal acts, diaspora statements, and media reports. The study demonstrates that, while official Ottawa called for a ceasefire, humanitarian protection, and negotiations within the OSCE Minsk process, it did not emphasize with equal clarity the prior occupation, the applicable international legal framework, or Azerbaijan's sovereign rights within its internationally recognized borders. Initiatives by certain senators and members of parliament to support recognition of the separatist entity, together with the Laval city council's decision, created a visible discrepancy with Canada's declared neutrality. The article concludes that humanitarian and security arguments were presented selectively in parts of Canadian political discourse and that organized Armenian diaspora activity influenced the rhetoric of some political actors. At the same time, the federal government's refusal to recognize the self-proclaimed entity prevented these initiatives from producing any legal change to Azerbaijan's territorial status.

Keywords: *Azerbaijan, Canada, 44-day Patriotic War, territorial integrity, parliamentary diplomacy, Armenian diaspora, international law.*

**Позиция Канады в отношении
44-дневной Отечественной войны:
политико-дипломатическая позиция и
фактор диаспоры**

**Сабухи Муталиф Гулиев,
докторант кафедры истории Нового и
новейшего времени стран Европы и Америки
Бакинского государственного университета**

РЕЗЮМЕ

В статье анализируется отношение Канады к 44-дневной Отечественной войне Азербайджана в

контексте политико-дипломатического дискурса, парламентских дебатов, местных политических инициатив и лоббистской деятельности диаспоры. Цель исследования — разграничить официальную позицию федерального правительства Канады и заявления отдельных парламентариев и муниципальных структур, а также оценить их соответствие принципам суверенитета и территориальной целостности Азербайджана. Источниковую базу составляют официальные документы канадских и азербайджанских государственных органов, парламентские стенограммы, международно-правовые акты, заявления диаспорских организаций и материалы периодической печати. Исследование показывает, что официальная Оттава призывала к прекращению огня, защите гражданского населения и переговорам в рамках Минского процесса ОБСЕ, однако не уделяла сопоставимого внимания факту предшествующей оккупации, международно-правовой основе конфликта и суверенным правам Азербайджана в пределах международно признанных границ. Инициативы некоторых сенаторов и депутатов в поддержку признания сепаратистского образования, а также решение городского совета Лавалья вступали в противоречие с заявленной нейтральной линией Канады. Делается вывод, что гуманитарные и безопасностные аргументы в части канадского политического дискурса использовались избирательно, а организованная деятельность армянской диаспоры оказывала влияние на риторику отдельных политических акторов. Вместе с тем отказ федерального правительства признать самопровозглашенное образование не позволил этим инициативам изменить международно-правовой статус территорий Азербайджана.

Ключевые слова: *Азербайджан, Канада, 44-дневная Отечественная война, территориальная целостность, парламентская дипломатия, армянская диаспора, международное право.*

*Rəyçi: Məmmədli Səbinə Rafiq qızı, tarix üzrə fəlsəfə
doktoru, Azərbaycan Universitetinin müəllimi
Məqalə redaksiyaya daxil olub: 26.05.2026
Çapa qəbul olunub: 29.06.2026*

*The date of the admission of the article
to the editorial office: 26.05.2026
Accepted for publication: 29.06.2026*